

ОБЛІКОВІ АСПЕКТИ ВІДОБРАЖЕННЯ ПЛАТИ ЗА СЕРВІСНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ В ГОТЕЛЯХ

Анотація

Досліджується сучасний стан облікового відображення плати за сервісне обслуговування. Зазначається, що в умовах сьогодення потребує нагального удосконалення діюча методика відображення плати за особливу атмосферу сервісного обслуговування на підприємствах готельного господарства. Відповідно, слід детально дослідити зарубіжний досвід фіксації в системі бухгалтерських рахунків сервісної плати, порівняти існуючі підходи та удосконалити вітчизняну облікову практику. Особлива увага відведена трактуванню змісту ключового поняття дослідження та аспектам віднесення плати за сервіс до складу заробітної плати працівників готельної сфери. Виокремлено проблеми першочергової необхідності легалізації сервісної плати з регламентацією її правового підґрунтя на законодавчому рівні. За таких обставин запропоновано варіант відображення плати за сервіс на рахунках обліку, що враховує зарубіжний підхід фіксації інформації.

Ключові слова: плата за сервіс, бухгалтерський облік, готель, витрати, доходи, заробітна плата, премія

Ю.А. Маначинская, к.э.н.,
Черновицкий торгово-экономический институт КНТЕУ, г. Черновцы

УЧЕТНЫЕ АСПЕКТЫ ОТОБРАЖЕНИЯ ПЛАТЫ ЗА СЕРВИСНОЕ ОБСЛУЖИВАНИЕ В ГОСТИНИЦАХ

Аннотация

Исследуется современное состояние учетного отображения платы за сервисное обслуживание. Отмечается, что в современных условиях нуждается в неотложном усовершенствовании действующая методика отображения платы за особенную атмосферу сервисного обслуживания на предприятиях гостиничного хозяйства. Соответственно следует детально исследовать зарубежный опыт фиксации в системе бухгалтерских счетов сервисной платы, сравнить существующие подходы и усовершенствовать отечественную учетную практику. Особенное внимание отведено трактовке содержания ключевого понятия исследования и аспектам отнесения ее в состав заработной платы работников гостиничной сферы. Выделены проблемы первоочередной необходимости легализации сервисной платы с регламентацией ее правовой подпочвы на законодательном уровне. При таких обстоятельствах предложен вариант отображения платы за сервис на счетах учета, который учитывает зарубежный подход фиксации информации.

Ключевые слова: плата за сервис, бухгалтерский учет, отель, издержки, доход, оплата труда, премия

Постановка проблеми. Платити за сервіс прийнято в переважній більшості європейських країн, в країнах Америки, особливо в США. За рекомендаціями Національної асоціації ресторанів США, клієнту слід

залишати не менше 15% сервісної плати, а за умов хорошого обслуговування – 20%. Проте в деяких країнах Азії платити за сервіс не заведено і навіть заборонено, наприклад, в Японії. Зазначена обставина створювала несприятливу основу в умовах необхідності обов'язкової сервісної плати в інших країнах та перешкоджала здійсненню закордонних подорожей японцями [1]. Для України плата за сервіс вже давно стала звичним явищем, що обумовлює нагальну необхідність в її регламентації на законодавчому рівні та, відповідно, потребу в обліковому обґрунтуванні для вітчизняних суб'єктів господарювання сфери послуг. Тому значну увагу необхідно приділяти питанням впровадження змістового наповнення обліку, створення цілісної системи його дієвого узгодження із матеріальним стимулюванням й управлінням персоналом задля створення належного рівня атмосфери сервісного обслуговування в готелях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сутність, правова природа, проблеми та напрями вдосконалення обліку сервісної плати на підприємствах готельного господарства знайшли своє відображення в роботах таких зарубіжних та вітчизняних вчених, як С. І. Байлика [2], І. П. Василевича [3], Н. В. Васильчикова [4], І. П. Васільєва [5], В. А. Жука [3], М. О. Денисова [6], С. Я. Король [7], К. А. Куркіної [8], І. В. Погодіної [1], А. В. Турнікова [1] та інших. Варто зазначити, що найбільш змістовний науковий доробок щодо економічного, правового та облікового підходу до розкриття змісту плати за сервіс присутній у працях І. В. Погодіна та А. В. Трунникова [1], оскільки вчені роблять акцент на тому, що особлива увага в літературних джерелах та в коментарях до нормативно-правових актів приділяється обґрунтуванню змісту «сервісної плати», а саме трактуванню її як доходу працівника чи доходу підприємства готельного господарства, де він працює, зазначене обґрунтування насамперед стосується облікових цілей [1]. У свою чергу, наукові напрацювання зарубіжної дослідниці К. А. Куркіної [8] свідчать, що саме в системі бухгалтерського обліку виникає чимало спірних питань на кшталт, як визначати, що являє собою сума сервісної плати для підприємства готельного господарства – виручку чи все ж таки інші операційні доходи, оскільки бухгалтерським законодавством облік цього виду доходів не регламентується [8].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Обслуговування клієнтів (в готелі, ресторані, СПА-центрі тощо) – це складова послуги готельного господарства. Спосіб її оплати виступає елементом його цінової політики. Тобто адміністрація готелю самостійно вирішує, включати вартість обслуговування у вартість проживання або виставляти окремий рахунок на оплату. Для малих готелів, рівень конкуренції між якими високий, зазначений механізм може забезпечити деякі переваги перед іншими

суб'єктами господарювання на ринку готельних послуг, які вже зайняли певну нішу. Проте часто пропозиція про оплату обслуговування не має стосунку до цінової політики, оскільки в націнку вже закладено певний відсоток прибутку підприємства готельного господарства [1].

В силу таких тенденцій, для створення сприятливого облікового забезпечення управління ефективністю рівня сервісного обслуговування на підприємствах готельного господарства, виникає потреба в дослідженні зарубіжних облікових аспектів відображення сервісної плати, задля детальної оцінки міжнародного досвіду та пошуку напрямів удосконалення вітчизняної облікової практики.

Формулювання цілей статті. Основною метою статті є дослідження облікових аспектів відображення сервісної плати в готельному господарстві в цілому та розробка пропозицій щодо їх удосконалення, які б сприяли досягненню бажаного рівня результативності діяльності та забезпечили відповідність міжнародним стандартам сервісного обслуговування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ототожнювати «сервісну плату» з особистим доходом окремого працівника чи доходом підприємства готельного господарства досить складно, оскільки зазначена обставина більшою мірою обумовлюється способом її оплати та внутрішніми стандартами готелю [1]. «Сервісна плата» досить часто не включається в рахунок, оскільки за таких умов клієнт втрачає право вибору – чи оплачувати сервіс, а сама «плата за сервіс» перестає бути елементом мотивації праці. Окрім того, при включенні «сервісної плати» в рахунок її доведеться включати до складу виручки підприємства готельного господарства. Тобто, якщо плата за обслуговування встановлена у відсотковому співвідношенні від вартості замовлення, про що зазначено в меню (прейскуранті) або усно попереджено адміністратором, що клієнт отримав всю необхідну інформацію і забажав здійснити замовлення, фактично укладає з рестораном (готелем) договір про платне надання послуг на запропонованих йому умовах. Таким чином, він наперед знає, в якому розмірі доведеться оплатити ресторану вартість обслуговування, та погоджується з цим. Окрім того, виконавець (готель, ресторан) при розрахунках за надані послуги видає клієнту документ, який підтверджує їх оплату (касовий чек, рахунок тощо).

За таких обставин отримання «сервісної плати» на рахунок підприємства готельного господарства можна передбачити як складову частину заробітної плати у вигляді преміювання, встановленого в готелі, в силу чого її можна буде списувати на собівартість. Виручка від отриманих «чайових», як показник фінансового результату виробничої діяльності підприємства готельного господарства може бути взята за основу показника для преміювання.

С. І. Байлик [2], досліджуючи основні аспекти здійснення розрахунків за надані готельні послуги із застосуванням платіжних карток, відзначає, що безготівкові розрахунки, які були до недавнього часу характерними лише для юридичних осіб, тепер стають звичним явищем для звичайних громадян.

В Україні, як і за кордоном, діє практика отримання заробітної плати за платіжними картками. Платіжні картки знайшли широке застосування в багатьох країнах світу, особливо вони є зручним засобом розрахунку для туристів. Зокрема, при здійсненні мандрівки (подорожі) за межі країни платіжна картка є зручним, ні з чим не зрівняним засобом розрахунку. Так, в Європі та в Сполучених Штатах Америки це є надзвичайно актуальним для нічних готелів самообслуговування [2, с. 97].

Якщо врахувати досвід країн, де платити «за сервіс» давно прийнято, наприклад в США, то побачимо, що згідно із законодавством США, «сервісна плата» підлягає включенню в дохід та обкладається податками. «Сервісна плата» відображається в довідці про доходи фізичної особи, яка оформляється роботодавцем [1].

За законодавством США, при нарахуванні єдиного соціального внеску роботодавець зобов'язаний розглядати «сервісну плату» як винагороду за працю працівника. Ця винагорода вважається, як правило, сплаченою в момент, коли працівник звітує перед роботодавцем за отриману ним «сервісну плату». Роботодавець зобов'язаний утримати з працівника податки з «сервісної плати» – податку з доходів фізичних осіб та єдиний соціальний внесок. Відповідно, якщо плату «за сервіс» розглядати, як факт дарування між фізичними особами, а не різновид трудового доходу, то це досить вигідна форма отримання доходу, згідно з вимогами Податкового кодексу [10].

І. П. Васильєв, В. А. Жук у своїх дослідженнях пропонують відображати факт отримання «сервісної плати» в договорі з працівником. Проте науковці зазначають, що це цілковито виправдано за умови, якщо надходження носять систематичний характер, а одержані суми досить значні. На їхню думку, «сервісна плата» в такому випадку буде частиною заробітної плати або в загальній системі оплати праці – як доповнення до основної заробітної плати у вигляді преміювання (наприклад зміна, яка обслуговувала клієнтів, що заплатили «за сервіс», має право на отримання зазначених коштів) [1].

На думку І. В. Погодіної, А. В. Турнікова [1], реалізувати зазначену пропозицію можливо лише за умови, якщо гроші сплачуються юридичній особі. Принципову відмінність має випадок, якщо клієнт сплачує «за сервіс» та вказує, кому персонально вони призначаються, тобто гроші платяться не юридичній, а фізичній особі. Оскільки зазначена конкретна особа, то такі суми не можна розглядати, як засоби, які отримує юридична особа в результаті своєї господарської діяльності. Тобто юридична особа виконує

функції посередника щодо передачі таких сум за призначенням, або взагалі «не відображає» дані суми.

У першому випадку підприємство готельного господарства повинно забезпечити утримання ПДФО із суми отриманого працівником доходу. З цією метою «сервісна плата» повинна бути персоніфікована в тому змісті, що зазначеного конкретного її одержувача можна ідентифікувати.

В іншому випадку, прослідкувати факт одержання «сервісної плати», організувати їх облік або зобов'язати працівника повідомляти про отримані суми не є можливим у вітчизняній практиці, принаймні в сучасних умовах.

У трудових умовах може бути зазначено, що якщо працівник отримує «плату за сервіс» при виконанні своїх трудових функцій, то він зобов'язується відраховувати на користь готелю певну їх частину. Розмір таких відрахувань встановлюється за домовленістю сторін. Характер одержаної «сервісної плати» залежить від різних факторів: місця виникнення (якою службою підприємства готельного господарства була отримана); частоти та суми отримання; особистих якостей працівників; кількості працівників, між якими буде розподілена «сервісна плата»; способу отримання. Незалежно від способу та каналу отримання, «сервісна плата» підлягає включенню в сукупний дохід працівника і повинна обкладатися ПДФО.

Пропозиція щодо відображення зазначеної операції в бухгалтерському обліку готелю із врахуванням підходу зарубіжної дослідниці К. А. Куркіної [8] наведена в табл. 1.

Таблиця 1

**Бухгалтерський облік «сервісної плати»
на підприємствах готельного господарства (запропонований варіант)**

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Первинний документ
1	2	3	4	5
1.	Виставлено рахунок клієнту за вечерю в ресторані готелю	36	70	Звіт касира-операціоніста, рахунок
2.	Нарахована сума «сервісної плати», зазначена в рахунку	36	74	Рахунок
3.	Нараховано ПДВ на суму «сервісної плати»	74	64	Z-звіт
4.	Грошові кошти знято з кредитної картки клієнта	33	36	Рахунок касира-операціоніста
5.	Отримано грошові кошти на розрахунковий рахунок готелю, зняті з кредитної картки	31	33	Рахунок банку з нарахуванням комісії
6.	Нарахована премія співробітнику (офіціанту)	94	66	Рахунок, довідка-розрахунок бухгалтерії
7.	Виплачена премія співробітнику	66	30	Видатковий касовий ордер

І. В. Погодіна, А. В. Трунников [1], ґрунтовно досліджуючи специфіку обліку «сервісної плати», їх сплату відносять до представницьких витрат підприємства готельного господарства, які компенсуються працівнику, що їх поніс, на базі його заяви із врахуванням ПДФО.

Суму «сервісної плати», яку підприємство готельного господарства відшкодовує працівнику, доцільно обліковувати в складі інших витрат на рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності». Оскільки сума відшкодування включається в дохід працівника, який обкладається податком з доходів фізичних осіб, то її слід збільшити на величину ПДФО, яка буде утримана з працівника. За таких умов працівник підприємств готельного господарства нічого не втратить.

У разі, якщо сума «сервісної плати» не підтверджується документально, то враховувати в складі представницьких витрат ці затрати не можливо. Зазначені виплати не виступають об'єктом обкладання ЄСВ.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Загалом «сервісну плату» можна розглядати як гроші виплачені підприємству готельного господарства понад суми договору про надання готельних послуг, або як гроші, отримані конкретним працівником за виконання ним трудових функцій. Залежно від трактування даного поняття цілковито буде залежати правомірність його обліку. При цьому зарубіжні науковці акцентують увагу на тому, що «сервісна плата» складає досить суттєву частку доходів працівників готельного господарства. Очевидно, що коли достовірність отримання «сервісної плати» може бути зафіксована, тоді є зміст враховувати цю обставину (в тому числі при укладанні трудових договорів) та відображати в бухгалтерському обліку [1].

Тобто в Україні існує нагальна необхідність легалізації «сервісної плати» з регламентацією її правового підґрунтя на законодавчому рівні. А оскільки специфіка готельних послуг характеризуються вагомим впливом людського фактора в процесі їх надання, то на підприємствах готельного господарства доцільно розробляти соціальні програми з метою максимального задоволення потреб персоналу загалом. Тобто значну увагу в подальших наукових дослідженнях з даної проблематики доцільно приділяти оптимізації розміру соціального пакету, при оптимальному балансуванні якого працівники готелю не потраплятимуть в залежність від плати за сервісне обслуговування.

Список використаних джерел:

1. Погодіна І. В. Правовая природа чаевых [Електронний ресурс] / І. В. Погодіна, А. В. Трунников // Трудовое право. – 2009. – № 3. – Режим доступа : <http://www.top-personal.ru/lawissue>
2. Байлык С. И. Гостиничное хозяйство. Организация, управление, обслуживание : [учеб. пособ.] / С. И. Байлык. – 3-е изд., стереотип. – К. : Дакор, 2008. – 288 с.

3. Василевич И. П. Взаимоотношения гостиниц с управляющими компаниями [Электронный ресурс] / И. П. Василевич, В. А. Жук // Бухгалтерский учет. – 2000. – № 4. – Режим доступа : <http://www.lawmix.ru/bux/151509>
4. Васильева И. П. Основные бухгалтерские проводки по новому плану счетов / И. П. Васильева. – М. : Налоговый вестник, 2001. – 302 с.
5. Васильчикова Н. В. Проверки федеральной инспекции труда [учеб. пособ.] / Н. В. Васильчикова. – М. : Омега-Л, 2006. – 59 с.
6. Денисова М. О. Непосредственное управление в МКД: посредническая роль УК [Электронный ресурс] / М. О. Денисова // Жилищно-коммунальное хозяйство: бухгалтерский учет и налогообложение. – 2014. – № 5. – Режим доступа : <http://base.consultant.ru/cons/cgi/>
7. Король С. Я. Бухгалтерський облік в готельному господарстві : [навч. посібн.] / С. Я. Король. – К. : КНТЕУ, 2005. – 354 с.
8. Куркина К. А. Особенности бухгалтерского учета и налогообложения / К. А. Куркина. – М. : Издательство «Вершина», 2008. – 240 с.
9. Господарський кодекс України: за станом на 16 січня 2003 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2003. – Режим доступа : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
10. Податковий кодекс України: чинне законодавство зі змінами, внесеними згідно із Законом № 2856-VI (2856-17): за станом на 23 груд. 2010 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 2010. – Режим доступа : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

Julia A. Manachyn'ska, Candidate of Economic Sciences,
Chernivtsi Trade and Economic Institute of KNTEU, Chernivtsi,
**REGISTRATION ASPECTS OF REFLECTION OF PAYING
FOR SERVICE IN HOTELS**

Annotation

The current state of the accounting display of fees for service is investigated. It is noted that in the present conditions urgent improvement of the current method of fees display for the special atmosphere of service enterprises of the hotel industry is needs. Accordingly, the foreign experience of fixing the system of accounts service fees in comparison with existing approaches should be investigated in details and domestic accounting practices should be improved. Particular attention is paid to the interpretation of the content of the key concepts and research aspects of the classification of hotel industry workers' wages. The problem of priority legalization service card with its legal regulation of subsoil at the legislative level is highlighted. In such circumstances the proposed display option fee for the service account in the accounts, which takes into account the foreign approach of information fixation is proposed.

Keywords: paying for service, record-keeping, hotel, charges, profits, remuneration of labour, premium.

References:

1. Pogodina, I.V., Trunnikov, A.V. (2009). Legal nature of tip. *Trudovoe pravo [Labour law]*, no. 3. Available at: <http://www.top-personal.ru/lawissue> (in Russ.).
2. Baylyk, S.I. (2008). *Gostinichnoe hozjajstvo. Organizacija, upravlenie, obsluzhivanie* [Hotel economy. Organization, management, service]. Dakor, Kyiv, 288 p. (in Russ.).
3. Vasilevich, I.P., Zhuk, V.A. (2000). Mutual relations of hotels are with upravlincyami of companies. *Buhgalterskij uchet [Accounting]*, no. 4. Available at: <http://www.lawmix.ru/bux/151509> (in Russ.).
4. Vasil'eva, I.P. (2001). *Osnovnye buhgalterskie provodki po novomu planu schetov* [Basic book-keeping leadthroughs are after the new card of accounts]. Tax announcer, Moscow, 302 p. (in Russ.).

5. Vasil'chikova, N.V. (2006). *Vzaimotnoshenija gostinic s upravljajushhimi kompanijami* [Verifications of federal inspection of labour]. Omega-I, Moscow (in Russ.).
6. Denisova, M.O. (2014). Direct management in MKD: role of mediator. *Zhilishhno-kommunal'noe hozjajstvo: buhgalterskij uchet i nalogooblozhenie* [Housing and communal services: accounting and taxation]. Available at: <http://base.consultant.ru/cons/cgi/> (in Russ.).
7. Korol, S.Y. (2005). *Bukhhalters'kyj oblik v hotel'nomu hospodarstvi* [Account in a hotel economy]. KNTEU, Kyiv (in Ukr.).
8. Kurkina, K.A. (2006). *Osobennosti buhgalterskogo ucheta i nalogooblozhenija* [Features of account and taxation]. Publisher "Peak", Moscow (in Russ.).
9. *Economic codex of Ukraine* (2003). Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (Accessed January 16, 2003) (in Ukr.).
10. *Tax Code of Ukraine* (2010). Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (Accessed Dec 23, 2010) (in Ukr.).

УДК 336.76

А.Л. Романчук, к.е.н.,
Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,
м. Чернівці

ФУНДАМЕНТАЛЬНИЙ ТА ТЕХНІЧНИЙ НАПРЯМИ АНАЛІЗУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ

Анотація

Досліджується сучасна методологія аналізу фінансових інвестицій. Особлива увага приділяється висвітленню змісту та методологічних аспектів фундаментального та технічного аналізу фінансових інвестицій. Автором всесторонньо розкрито зміст методичних підходів та концепцій, покладених в основу фундаментального аналізу. Висвітлено основні історичні та практичні передумови виникнення та застосування технічного аналізу. Обґрунтовано необхідність подальшої систематизації методичних прийомів в процесі аналізу фінансових інвестицій при формуванні інвестиційного портфеля. Особлива увага відведена порівнянню недоліків та переваг практичного використання існуючих напрямків аналізу фінансового інвестування. Критичний аналіз тверджень та наукових доробок вчених у сфері аналізу фінансового інвестування дозволило автору обґрунтувати застосування кожного із розглянутих аналітичних напрямів у конкретній ситуації. Доводиться потреба застосування комбінованого підходу в аналізі фінансових інструментів з метою врахування всіх існуючих факторів зовнішнього середовища та обґрунтованості рішень в системі управління сучасного підприємства.

Ключові слова: фінансові інвестиції, фінансові інструменти, технічний аналіз, фундаментальний аналіз, грошові потоки, дисконтування, інвестиційний портфель.

А.Л. Романчук, к.э.н.,
Черновицкий торгово-экономический институт КНТЭУ, г. Черновцы

ФУНДАМЕНТАЛЬНОЕ И ТЕХНИЧЕСКОЕ НАПРАВЛЕНИЯ АНАЛИЗА В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ ИНВЕСТИЦИЯМИ

Аннотация

Исследуется современная методология анализа финансовых инвестиций. Особое внимание уделяется освещению содержания и методологических аспектов фундаментального и